

Bitcoins: nieuw geld of ruilmiddel?

De virtuele of alternatieve valuta Bitcoin is de laatste tijd veelvuldig in het nieuws. De ontwikkelingen zijn aanleiding geweest voor deze bijdrage waarin ik enkele aspecten van Bitcoins nader zal belichten.

Achtergrond

In 2009 – op het hoogtepunt van de economische crisis - is het idee voor de introductie van Bitcoins allereerst gelanceerd in een essay geschreven onder het pseudoniem “Satoshi Nakamoto”. In dit essay werd een meerzijdig virtual currency scheme gepresenteerd met als eenheid de Bitcoin. De voornaamste gedachte achter de ontwikkeling en introductie van Bitcoins was dat het voor gebruikers mogelijk gemaakt moet worden om anoniem en zonder kosten betalingen aan elkaar te verrichten zonder tussenkomst van derden (denk daarbij bijvoorbeeld aan banken). Bitcoins voorzien in deze behoefte.

Recentelijk heeft de populariteit van Bitcoins een vlucht genomen. Thans kan al op diverse plaatsen gebruik gemaakt worden van Bitcoins, zoals op de site Thuisbezorgd.nl, waar Bitcoins als betaalmiddel worden geaccepteerd. De toenemende populariteit en het gebruik van Bitcoins heeft er ook toe geleid dat ook toezichhouders en overheden zich meer en meer zijn gaan afvragen hoe zij moeten omgaan met deze digitale munt. Allereerst zal ik hierna ingaan op de vraag hoe Bitcoins gekwalificeerd kunnen worden.

Kwalificatie van Bitcoins

Bitcoins zijn digitale (virtuele) valuta gebaseerd op cryptografie, waarbij iedere Bitcoin bestaat uit een unieke, digitaal versleutelde code. De Bitcoins kunnen worden opgeslagen in een digitale portemonnee, ook wel Bitcoin-wallet genoemd. Van virtuele valuta bestaan dus geen munten of bankbiljetten die ook daadwerkelijk fysiek in een portefeuille bewaard kunnen worden. Bitcoins worden thans nog niet beschouwd als een wettig betaalmiddel. Daarmee zijn de eerste verschillen met ‘gewone’ valuta zoals de EURO gegeven. Daarnaast is kenmerkend voor Bitcoins dat deze digitale munt niet is uitgegeven door een centrale instantie en (nog) niet door de overheid is gereguleerd.

In een recente uitspraak van de rechtbank te Overijssel is bevestigd dat een Bitcoin geen geld is in de zin van Afdeling. 6.1.11 BW. Hoewel de digitale munteenheid volgens de rechter wel overeenkomsten vertoont met wettige betaalmiddelen, zijn er toch essentiële verschillen volgens de

rechtbank. Bitcoins worden volgens de huidige opvattingen dus niet als geld aangemerkt, wel kunnen Bitcoins gezien worden als ruilmiddel. Daarbij hebben Bitcoins feitelijk dezelfde status als bijvoorbeeld goud en zilver.

Financiële instellingen en toezichthouders terughoudend

Vanuit de bancaire wereld zwelt de kritiek op het gebruik van Bitcoins aan. Zo hebben enkele banken reeds aangegeven niet mee te willen werken aan het faciliteren van Bitcoin handel vanuit ethisch oogpunt. Ook heeft de Europese Bankautoriteit in een advies kenbaar gemaakt dat banken maar beter niet in cryptovaluta, zoals Bitcoins kunnen handelen. Voornaamste punt van kritiek is dat er geen toezicht is van de overheid op het gebruik van Bitcoins, en dat virtuele munteenheden in algemene zin kunnen worden gebruikt voor criminele activiteiten. Ondanks de aanzwellende kritiek zijn er ook minder negatieve geluiden te horen. Zo heeft de Fed zich mild positief over de cryptomunt uitgelaten en Bitcoins 'een mogelijke zegen voor de economie' genoemd. De Fed meent dat Bitcoins voorlopig nog geen bedreiging voor het bankstelsel zijn, omdat de koers van Bitcoins nog erg volatiel is en er nog te veel zorgen om de veiligheid zijn. Zo worden gebruikers blootgesteld aan een aantal risico's zoals veiligheidsrisico's (er is geen centrale partij die toezicht houdt) en gebruikersrisico's (de integriteit van de transacties is niet gewaarborgd door blootstelling aan ICT-risico's).

Afronding

De opkomst van Bitcoins is een interessante ontwikkeling en zal door BASE met interesse worden gevolgd. Op dit moment kunnen Bitcoins nog niet gezien worden als een volwaardig alternatief voor het huidige geld. Evenwel zijn Bitcoins een belangwekkend ruilmiddel. Het is afwachten hoe banken, overheden en/of toezichthouders om zullen gaan met het verschijnsel Bitcoins.

Mocht u vragen hebben of advies willen over Bitcoins, neem dan contact op met mr. drs. M. Sweerts.